

Ewa Szary

"Teorie perspektyw narratora.
Analiza stanowisk badawczych",
Stanisław Eile, "Rocznik Komisji
Historycznoliterackiej PAN" R. IX
(1971) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/43, 152

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ PERELMAN Chaim: Antologia i metafora w nauce, poezji i filozofii. Przeł. J.Lalewicz. "Pamiętnik Literacki" R.LXII: 1971 z. 3 s. 247-257.

Praca o charakterze teoretycznym i analitycznym, poświęcona teorii analogii i metafory. Rozważania na temat tych dwóch pojęć wyprowadzone tu są świadomie poza tradycyjny dla nich obszar obserwacyjny: retorykę, i wprowadzone na teren nauki i filozofii. Zdaniem autora, metafora pojawia się przede wszystkim w poezji, i to po to, by "złagodzić »zuchwalstwo« przekazu wobec normy" np. kodu językowego, stylistycznego, itp., a analogia pojawia się najczęściej w dziełach filozofów po to, by na równi z oryginalną myślą filozofa wypowiadać tradycję, "w którą się on wpisuje, którą rozwija". Szczegółowo zanalizowano materiał analogiczny z pism filozofów osnuty wokół dwóch tematów: "drogi" życia /rodzaju ludzkiego/ prawdy w wersjach Leibniza, Hegla, Spinozy, oraz "słońca-światła" w wersjach nadanych mu przez Epikteta, Jana Szkota i Brunnera.

BP/43

E.Sz.

/I/ EILE Stanisław: Teorie perspektyw narratora. Analiza stanowisk badawczych. "Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN". Kraków. R. IX:1971 s. 147-187.

Rozprawa poświęcona zagadnieniom teorii powieści, a szczególnie teorii wypowiedzi narracyjnych. Autor analizuje i podsumowuje wyniki badań - angloamerykańskich, francuskich, niemieckich i rosyjskich - w zakresie: 1/ tzw. powieściowego punktu widzenia /stanowiska narratora wobec świata przedstawionego/; 2/ powieściowego opowiadania /telling/ i powieściowego ukazywania /showing/ H.Jemes, P.Lubbock, N.Friedman/; 3/ szczebli wiedzy narratora, osobowego i nieosobowego /N.Friedman/; 4/ związku pomiędzy perspektywą narratora a filozoficzną wizją świata przedstawionego w powieści /krytycy francuscy: M.Schorer, R.Fernandez/; 5/ ustalenia kompetencji sprawczych autora i narratora /W.C.Booth/; 6/ uniezależnienia się świata przedstawionego od narratora /autora/, up. w powieści "obiektywnej" Robbe-Grilleta /F.Stanzel/; 7/ polifonicznej teorii powieści M. Bachtina.

BP/43

E.Sz.